

MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI GİRİŞ/ÖZEL YETENEK SINAVINA GİREN ADAYLARIN KAYGI DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Bahar GÜDEK*

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Giriş/Özel Yetenek Sınavına giren adayların cinsiyet, yaş, mezun olunan lise, anne-babanın eğitim durumu, ailenin gelir düzeyi, çalınan çalgı ve sınavı kazanma durumlarının kaygı düzeylerini nasıl etkilediğini incelemektir. Araştırma, 2008-2009 yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda Giriş/Özel Yetenek Sınavına giren 255 aday öğrenciyi kapsamaktadır. Araştırmanın verileri C.D. Spielberger ve arkadaşları tarafından geliştirilip, Öner (1990) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Kendini Değerlendirme Anketi" ve kaygı düzeyini etkileyebileceği düşünülen sekiz değişkenden oluşan "Kişisel Bilgi Anketi" ile toplanmıştır. Elde edilen veriler düzenlenerek, bağımsız gruplar t-testi, varyans analizi, kruskal wallis H testi ve mann-whitney U- testi kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonucu adayların kaygı düzeylerinin, cinsiyet ve sınav başarı durumuna göre farklılaştığı; mezun olunan lise, yaş, anne-babanın eğitim durumu, ailenin gelir düzeyi ve çalınan çalgı durumuna göre farklılaşmadığı görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Müzik eğitimi, Kaygı düzeyi, Sınav kaygısı.

EXAMINING ANXIETY LEVEL OF CANDIDATE FOR PRIVATE APTITUDE/ENTRANCE TEST OF DEPARTMENT OF MUSIC EDUCATION ACCORDING TO VARIOUS VARIABLES

ABSTRACT

This study aims to find out factors such as gender, age, graduated high school, parent's educational status, family income level, instrument played and won the test case concern do influence the students concern, for this survey we took the applicants of the entrance/special talent exams for the department of music education. The study was conducted by using questionnaires with 255 participant the applicants of the entrance/special talent exams for the department of music education in Ondokuz Mayıs University. The data was collected through the "self evaluation questionnaire" that was developed by C.D. Spielberg and adapted to Turkish by Necla Öner and Ayhan Le Compte (1998) and the "personal information questionnaire" that included to give correct results on concern level. The data was organized and statistically analyzed. The group differences were tested by t-test and F statistics with kruskal walls H test and U test. The data analysis revealed that while candidates' concern level was effected by their gender, won the test case, it was unaffected by their age, graduated high school, parent's educational status, family income level, instrument played.

Keywords: Music education, Concern level, Test anxiety.

* Yard. Doç. Dr. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi

GİRİŞ

Kişilik yapısını ve davranışını inceleyen biyolojik, fizyolojik bütün kuramlar ve bütün psikoloji öğreticileri daima kaygıya (anxiety) yer vermişlerdir. Kimi kaygıyı kişiliği oluşturan ilk temel güç olarak kabul etmiş, kimisi de ikincil olarak oluşan, ana kişiliğin yapılanmasında, gelişmesinde ve davranışın ortaya çıkmasında önemli rolü bulunan bir etken olarak değerlendirmiştir (Köknel,1985). Köknel (1987)'e göre kaygı, nedeni bilinmeyen bir korku durumudur. İnsan, her an belirsiz bir tehlike ya da felaket ile karşılaşacağını düşünüp kendini tedirgin, gergin ve sıkıntılı bir bekleyiş içine sokar. İşte kaygı; bir beklenti, istek ya da güdünün iç ve/veya dış nedenlerle engellenmesi sonucu ortaya çıkan duygusal yaşantıdır.

Kaygının kökeni, bireyin çocukluk yaşantılarına dayanır. Bu yaşantılar, çocuğun anne-babası veya öğretmenleri gibi yetişkinlerle olan ilişkilerini içerir. Kaygılı bir annenin bakışı, ses tonu, genel havası çocuğu etkiler. Ayrıca çocuğun kaygılı bir insan olarak gelişmesine neden olan bir durum ise reddedici ve küçük düşürücü tutumların sergilenmesidir. Annenin, çocuğun altını kirletmesi ya da cinsel oyunlar gibi gelişim sürecinin doğal olaylarını tepkiyle karşılaması kaygının oluşmasına zemin hazırlar (Gençtan, 1989).

Kaygı bozukluklarını etkileyen ya da süregelenleşmesine yol açan etmenler; işsizlik, bilişsel yıkımlar, bedensel hastalıklar, sınavda başarısız olma gibi durumlar olabilir. Hangi ortamın hangi tür kaygıyı yaratacağı bir kültürden diğerine farklı olabilir. Ancak, bütün toplumlar için bazı geçerli genellemeler yapma olanağı vardır. Desteğin çekilmesi, olumsuz bir sonucu beklemek, iç çelişki ve belirsizlikler, genel insan yapısında rastlanan kaygı nedenleri olarak değerlendirilir (Cüceloğlu, 1998).

Sullivan'a göre, hem kaygının kendisi hem de neden olduğu davranışlar önemlidir. Çünkü kaygı davranışlara kısıtlama getirir ve uygun tepkilerin geliştirilmesini engeller. Kaygı yoğun olursa davranışlar aksar, algılama ve dikkat bozuklukları ortaya çıkar (Akt. Yanbastı,1990).

Kaygı, insanın psikolojik yapısı yanında fizyolojik yapısında da etkili olmaktadır. Bunlardan en önemlisi kaygı nevrozu olarak belirir. Kaygı nevrozu, kişinin sürekli bir gerilim, üzüntü ve tedirginlik içinde yaşamasına neden olur. Kaygılı insan, ilişkilerinde oldukça duyarlıdır, kendini yetersiz bulur ve kolayca çöküntüye girer, dikkatini toplayamadığı ve yanlış yapmaktan korktuğu için karar vermek ona güç gelir. Özellikle boyun ve omuz bölgelerinde daha çok duyulan kas gerilimlerinden, sık idrar yapmadan, uyku güçlüğünden ve kötü rüyalardan yakını, sürekli terler, avuç içleri ıslak ve soğuktur, bir neden olmaksızın kan basıncı ve nabız hızı artabilir, kalp çarpıntıları olabilir (Gençtan, 1989).

Kaygı düzeyinin, insanda farklı sonuçlar doğurduğu tespit edilmiştir. Orta düzeydeki kaygının insanı harekete geçirici olduğu, isteği artırdığı, karar almayı kolaylaştırdığı ve enerjisi bu yönde kullanmayı sağladığı, kaygı düzeyinin yüksek

olmasının ise, kişinin dikkatini, gücünü ve enerjisini etkili bir biçimde kullanmasını engellediği saptanmıştır. Hiç kaygı duyulmaması da istek ve güdüde azlığa yol açmaktadır. Bir insan performansını, potansiyelini tümüyle eyleme dönüştürebildiği durumlarda en iyi olur. Yüksek kaygı düzeyi ya da tam bir kaygısızlık, bu açıdan dezavantajdır. Uzmanlara göre amaç, kaygıyı tümüyle ortadan kaldırmak değil, ona yenik düşmeden, belli bir düzeyde tutarak, varlığını yarara dönüştürmek; başka bir deyişle kaygının denetlenebilir bir düzeyde tutulmasıdır (Özer, 2008).

Yapılan araştırmalar kaygı düzeyinin yükseldikçe kişilerin, basit malzemelerin öğrenilmesinde daha iyi fakat zor öğrenme malzemelerin karşısında daha başarısız olduklarını göstermektedir. Çünkü kaygı, karmaşık malzemelerin öğrenilebilmesi için gerekli olan yoğun dikkat toplasımını bozabilen bir nedendir (Börü, 2000).

Kaygı, bireyi normal yaşamda fazlasıyla etkileyebilir ve çoğu kez tedirgin edebilen bir duygu olup, bireyin davranışlarını büyük ölçüde etkileyerek belirli bir uyumsuzluğa neden olarak okul ortamlarında sık sık kendini göstermektedir (Hill ve Sarason ,1966). Baltaş ve Baltaş'a (2002) göre kaygı, eğitim alanında yapılan çalışmalarda sıklıkla yer alan değişkenlerden birisi olmuştur. Okullarda kaygının en yoğun yaşandığı anlar sınavlardır. Bu noktada sınav kaygısı, özel bir kaygı çeşidi olup bireyin değerlendirilmesi söz konusu olduğunda, hissedilen korkuyla karışık bir tedirginlik duygusudur.

Spielberger (1972)'e göre sınav kaygısı; formal bir sınav veya değerlendirme durumunda yaşanan, bireyin gerçek performansını ortaya koymasını engelleyen bilişsel, duyuşsal, davranışsal özellikleri olan, bireyde gerginlik yaratan hoş olmayan bir duygu durumudur. Spielberger ve Vogg (1995) sınav kaygısının kuruntu ve duyuşsallık adlarını verdikleri iki boyutunu belirlemişlerdir. Sınav kaygısının "kuruntu" boyutu; bireyin sınav esnasında yapılması gerekeni yapacağına, karşılaştığı sorunu çözemeyeceğine inandığı "ya başaramazsam, ya yapamazsam" gibi olumsuz düşüncelerle dikkatinin dağıtılmasına neden olan süreçtir. Örneğin, müzik yetenek sınavı sırasında öğrenciler duyamazsam, nefesime hakim olamayıp teknik problemler yaşarsam, detone olursam, eseri gerektiği gibi çalamazsam rezil olurum gibi düşüncelerden dolayı kaygı duygusuna kapılabilirler. Bu da sınav kaygısının kuruntu boyutunun yaratmış olduğu süreç içinde değerlendirilebilir. Duyuşsallık boyutu ise; sınav kaygısının duyuşsal, fizyolojik yönünü oluşturan otonom sinir sisteminin uyarılmasıdır. Duyuşsallık hızlı kalp atışları, terleme, ani ateş basması ve üşütme, kızarma, mide bulantıları, sinirlilik, gerginlik ve bunun gibi bedensel tepkilerin bulunduğu süreçtir (Akt. Öner, 1990).

Erkan (1991)'a göre kaygı, temelde olayın kişi için taşıdığı anlamdan kaynaklanmakta ve böylelikle kişinin olayı algılayış ve yorumlayış biçimi kaygının ortaya çıkmasında etkili olmaktadır. Bu bağlamda her birey sınav kaygısı yaşayabilir. Ancak sınavı kişinin nasıl algıladığı kaygının düzeyini belirlemede

önemli bir etkiye sahiptir. Eğer kişi yoğun kaygı yaşarsa akıl yürütme ve soyut düşünme yönündeki zihinsel faaliyeti bozulur ve buna paralel akademik performansı da bundan negatif bir biçimde etkilenir. Sınavın akademik açıdan taşıdığı önem ya da sınav notunun yüksek olmasının gerekliliği sınav kaygısını arttırıcı bir özelliğe sahiptir. Ayrıca ebeveynlerinin ve öğretmenlerin öğrencinin güdüsünü arttırmak için yaptıkları da kaygının düzeyini artırabilir. Bunlara ek olarak kötü çalışma alışkanlıkları, beklenti düzeyi, mükemmeliyetçi yaklaşım, görev ve sorumlulukları erteleme, başarısız olma ve değerlendirilme korkusu, zamanı iyi kullanamama, gibi nedenler sınav kaygısını arttırıcı etkiler olarak sıralanabilir (Blankstein vd.,1997).

Schwarzer (1988)'e göre sınav kaygısını yaşayanlar ile yaşamayan bireyler arasında doğal olarak farklar vardır. Kaygı düzeyi normal olan kişiler sınav durumlarını, başarılarının test edileceği bir fırsat olarak değerlendirirken, kaygısı normalin üzerinde olan bireyler bu durumları bir tehdit olarak algırlarlar. Sınavla ilgili durumlarda kendileriyle olumsuz bir iletişim içerisine girerler. Gerçek dışı ve karamsar bir düşünce tarzını seçerler. Sınav öncesi ve sonrası fizyolojik uyarımlarının aynı olduğu, normal düzeyde kaygı yaşayan bireyler bu uyarımı sınavda daha fazla çaba göstermek için bir ipucu olarak algırlarken, sınav kaygısı yüksek olan bireyler yaşadıkları endişe yüzünden bu durumu olumsuz bir etki uyandıracak neden olarak algırlarlar. Bu durumdan anlaşılacağı gibi endişe faktörünün sınav başarısına olan etkisi, uyarılma faktörünün yarattığı etkiden daha fazla engelleyicidir. Yapılan araştırmalar sonucunda sınav kaygısı yüksek olan bireyler için en büyük sorunun daha önce öğrenilenleri sınav anında hatırlamamak olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Sınav kaygısı birçok ülkede ilkokuldan sonraki eğitim ve öğretime hazırlamada yoğun olarak yaşanan ve beraberinde birçok olumsuzluğu getiren güncel bir konudur. Türkiye' de özellikle, on iki yıl boyunca alınan eğitim ile öğrencinin yetenek ve bilgisini değerlendirildiği üniversiteye giriş sınavının önemi, büyük ölçüde öğrencinin geleceğini belirlemedeki rolünden kaynaklanmaktadır. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Giriş/Özel Yetenek Sınavı da üniversiteye giriş sınavıyla aynı önemi taşımaktadır. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Giriş/Özel Yetenek Sınavı, kişilerin, mesleğini, toplumsal statüsünü, iş imkânlarını ve gelir düzeylerini belirlemede çok önemli bir rol oynadığı için bu sınavın kaygı uyandırması kaçınılmazdır.

Müzik sanatı, kuram temeli yanı sıra uygulamalı yönüyle öne çıkan bir sanat dalıdır. Dolayısıyla Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Giriş/Özel Yetenek Sınavlarında müzik sanatının bu uygulama yönüne dönük dinleme- seslendirme, çalma ve şarkı söyleme esasına dayalı bir sınav sistemi uygulanmaktadır. Gerek Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Giriş/Özel Yetenek Sınavında, gerekse eğitim aşamasında ya da başlangıç düzeyindeki öğrencilerden müziği iş edinmiş müzisyenlere kadar tüm seslendiricilerin seslendirme öncesi, sırası ve sonrasında kaygı yaşadığı ve yoğun strese maruz kaldığı bilinmektedir. Yoğun stresin müzik yetenek

sınavındaki öğrenci üzerindeki olumsuz etkilerinden biri seslendirme anındaki zihinsel faaliyetlerin bir anda engellenmesidir. Örneğin bazen seslendiriciler, konser sırasında aniden seslendirdikleri şarkının sözlerini unutabilirler ya da şarkıyı seslendirirken, müzikal yapısında, yanlışlıklar ve eksiklikler yapabilirler. Bu durum kaynaklarda düşüncenin bloke olması olarak adlandırılmaktadır. Düşüncenin bloke olması tamamıyla kaygının yarattığı psikolojik ve fizyolojik bir sürecin ürünüdür (Vester,1997). Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Giriş/Özel Yetenek Sınavları sürecinde yaşanabilecek olası heyecan, telaş, kaygı vb. duygulardan ötürü oluşabilecek fiziksel gerginliklerin, insan bedeni ve bedeninin bir parçası olan işitmeyi, ses mekanizmasını ve seslendiriciliği de doğrudan etkilemesi, sınav kaygısının duyuşsal boyutunun yarattığı süreçlerdir.

Bununla birlikte Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Giriş/Özel Yetenek Sınavların bir komisyon önünde yapılması, bu sınavların bir yönüyle konser ortamı içerisinde gerçekleştirildiği düşüncesini ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca adayların sınav sırasındaki seslendirmelerini, ilgili öğretim elemanlarına sunarken, sınav komisyonundan çekinmeleri nedeniyle kaygı duygusu yaşayabilecekleri bilinmektedir. Adaylar sıklıkla, kişisel çalışma sırasında seslendirirken gösterdikleri başarıyı ve dikkati, sınav sırasında komisyondaki öğretim elemanlarına sunarken gösteremediklerinden yakınmaktadırlar. Bu nedenle adayın yaşadığı kaygı, sınav kaygısı kapsamında değerlendirilebilir.

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Giriş/Özel Yetenek Sınavı'na giren adayların kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesini amaçlayan bu çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- 1) Adayların kaygı düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
- 2) Adayların kaygı düzeyleri yaşa göre farklılaşmakta mıdır?
- 3) Adayların kaygı düzeyleri mezun olunan liseye göre farklılaşmakta mıdır?
- 4) Adayların kaygı düzeyleri anne ve babalarının eğitim düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?
- 5) Adayların kaygı düzeyleri ailenin gelir durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
- 6) Adayların kaygı düzeyleri sınavda çaldıkları çalgı çeşidine göre farklılaşmakta mıdır?
- 7) Adayların kaygı düzeyleri sınavı kazanıp kazanmama durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

YÖNTEM

Bu çalışma, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Giriş/Özel Yetenek Sınavı' na giren öğrencilerin bu sınava ilişkin sınav kaygılarının cinsiyet, yaş, mezun olunan lise, anne-baba eğitim durumu, ailenin gelir düzeyi, çalınan çalgı açısından karşılaştırılması amacıyla tarama türünün ilişkisel tarama modeli kullanarak yapılmış bir araştırmadır. İlişkisel tarama modeli, iki ya da daha çok sayıdaki değişken arasında, birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi

amaçlayan araştırma modelidir. Bu model, bireylerin zekâ düzeyleri, akademik başarı düzeyleri ve sigara içme alışkanlıkları gibi araştırmalarda kullanılır (Karasar, 2006).

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni, Türkiye'deki Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Giriş/Özel Yetenek Sınavları'na giren, Genel Liselerden ya da Güzel Sanatlar Liseleri'nden mezun olan adaylardır. Araştırmanın örneklemini oluşturan çalışma grubu ise, 2008-2009 öğretim yılında Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Giriş/Özel Yetenek Sınavı'na giren 255 adaydan oluşmuştur. Çalışma, çoğunluğu Samsun olmak üzere Amasya, Çorum, Tokat, Ankara, Kastamonu, Sinop, Trabzon, Ordu, Rize ve Giresun Güzel Sanatlar Liselerinden ve Genel Liselerinden mezun olan 255 aday üzerinde amacına uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

Kullanılan Ölçme Araçları

1. Kişisel Bilgi Toplama Formu: Bu form, örnekleme oluşturan Güzel Sanatlar Lisesi ve Genel Lise mezunları hakkında cinsiyet, yaş ve mezun olunan lise, anne-baba eğitim durumu, ailenin gelir düzeyi, çalınan çalgıya ilişkin bilgileri toplamaya yöneliktir.

2. Sınav Kaygısı Envanteri: Orjinali Spielberger (1980) tarafından geliştirilen SKE'nin Türkçe'ye uyarlama çalışması Öner (1990) tarafından yapılmıştır. SKE'nin yapı geçerliğini belirlemek için iki tür (Betimleyici ve Doğrulayıcı) faktör analizi çalışması yapılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda SKE'nin Kuruntu ve Duyuşsallık olmak üzere iki boyuttan oluştuğuna karar verilmiştir. Kuruntu boyutunda 12, Duyuşsallık boyutunda ise 8 olmak üzere SKE'de toplam 20 madde vardır. SKE'nin toplam 20 maddesinden alınan puan genel ya da toplam sınav kaygısı düzeyini, Kuruntu alt boyutundan alınan puan Sınav Kaygısı Kuruntu Düzeyi'ni, Duyuşsallık alt boyutundan alınan puan ise, Sınav Kaygısı Duyuşsallık Düzeyi'ni ölçmektedir. SKE, dörtlü derecelmeli likert tipi bir envanterdir.

SKE'nin benzer ölçeklerle de ilişkisine bakılarak geçerliği belirlenmiştir. Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri ile SKE'nin alt boyutlarından ve tümünden alınan puanlar arasındaki ilişki katsayıları belirlenmiştir.

SKE'nin Kuruntu ve Duyuşsallık alt boyutları ile Sürekli kaygı puanları arasındaki korelasyonlar sırasıyla; .45 ile .60 ve Durumluk kaygı puanları ile korelasyon sırasıyla; .39 ile .70 arasında değişmiştir. SKE'nin güvenilirliğini belirlemek için test-tekrar-test tekniğiyle kararlılık katsayıları hesaplanmıştır. Kararlılık katsayılarının .90 ile .70 arasında değiştiği bulunmuştur. SKE'nin yine maddelerinin güvenilirliğini belirlemek için Cronbach Alpha (a) iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. İçtutarlılık katsayılarının .93 ile .94 arasında değiştiği saptanmıştır. Bu araştırmada SKE güvenilirliği için Cronbach Alpha (a) katsayısı formülü ile envanterin tümü ve alt boyutları için iç tutarlılık katsayıları

hesaplanmıştır. Duyuşsallık alt boyutu için (n=519) öğrenciden elde edilen veriler üzerinden bulunan $\alpha = .84$ 'dür. Kuruntu alt boyutu için (n=536) öğrenci üzerinden bulunan $\alpha = .83$ 'tür. SKE'den alınan puanın yüksekliği sınav kaygısı düzeyinin yükseldiğini yansıtmaktadır. Envanterde 20-80 arasında puan alınmaktadır. Envanterin her alt boyuttan ayrı ayrı puanlar ve tümünden toplam puan alınabilmektedir.

3. 2008/2009 Eğitim Öğretim Yılı Ondokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Giriş/Özel Yetenek Sınavı: Bu sınav, eleme ve yerleştirme olarak iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada tek ses işitme (16 Puan), iki ses işitme (28 puan), ezgi belleği (piyano ile çalınan iki farklı ezgi 40 puan), ve ritim belliği (16 puan) sınanmaktadır. İkinci aşamada ise, çok ses işitme (piyano ile çalınan 5 adet 3 sesli akor 40 puan), ezgi belleği (piyano ile çalınan iki farklı ezgi 60 puan), şarkı söyleme (100 puan üzerinde %20'si alınmakta) ve çalgı çalma (100 puan üzerinde %20'si alınmakta) sınavları yapılmaktadır. Adaylar sınava tek tek alınır ve sınavlar sözlü-uygulamalı yapılır. Değerlendirme Komisyonu altlarını imzaladıkları, kendilerine ait özel bir puan cetveli üzerinde her aday için takdir ettikleri puanları birbirinden bağımsız olarak verir ve sonra bu puanların ortalaması alınır. Sınavın her aşamasında adayların başarı puanları bu yöntemle hesaplanır. 2008-2009 Eğitim-Öğretim yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'na alınacak öğrenci sayısı 30 kişi ile sınırlandırılmıştır. İkinci aşama sınavına girmeye hak kazanan adayların sayısı, kontenjanın iki katı (60 aday) ile sınırlandırılmıştır. Birinci aşama sınav sonuç puanı hesaplanmasında ÖSS puanı ile birinci aşama sınav başarı puanı toplamı etkilidir. İkinci aşama sınav sonuç puanı hesaplanmasında ise, sınava giren 60 adayın birinci aşamadan aldığı puanın %30 ile ikinci aşamadan aldığı başarı puanının toplamı etkilidir.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Giriş/Özel Yetenek Sınavı'nı kazanan 30 aday ve kazanamayan 225 adayın kaygı düzeyleri arasındaki fark mann-whitney U-testi sonucuna bakılarak değerlendirilmiştir.

Veri Analizleri

Araştırmada verilerin analizi için SPSS 15.00 programı kullanılmıştır. İki grubun ortalamaları karşılaştırılarak, aradaki farkın rastlantısal mı, yoksa istatistiksel olarak anlamlı mı olduğuna karar vermek için yapılan bağımsız gruplar için t-testi; çalışma da adayların cinsiyete, yaşa ve mezun olunan liseye göre kaygı düzeylerinin belirlenmesinde kullanılmıştır. İki'den fazla grubu içeren değişkenlerin karşılaştırılmasında kullanılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA); adayların ailelerinin gelir düzeyleri, babalarının eğitim durumu ve sınavda çaldıkları çalgıya göre kaygı düzeylerinin belirlenmesinde kullanılmıştır. Birbirinden bağımsız iki yada daha fazla grubun (örneklem) bağımlı bir değişkene ilişkin ölçümlerinin karşılaştırılarak iki dağılım arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla kullanılan Kruskal-Wallis H testi; varyanslar eşit olmadığı için ve N 30' dan küçük olduğu için, adayların

annelerinin eğitim durumlarına göre kaygı düzeylerinin belirlenmesinde kullanılmıştır. Bağımsız iki grubun aynı dağılıma sahip ana kütlelerden geldiği hipotezinin test edildiği Mann-Whitney U" testini, t- testinin parametrik olmayan karşılığı olarak kabul etmek mümkündür. Bu test için verinin dağılımı konusunda bir koşul öne sürülmez. Ancak verinin rasgele toplanmış olması gereklidir. Adayların sınavı kazanma ve kazanmama durumlarına göre kaygı düzeylerinin belirlenmesinde "t" testi için koşullar uygun olmadığı için ve ortalamalar arasında fark yüksek olduğundan Mann-Whitney U" testi uygulanmıştır. Veriler $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyinde test edilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde bulgular ve bulgular ile ilgili yorumlar yer almaktadır. Tablo 1'de çalışma grubunun kişisel bilgileri verilmektedir.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Cinsiyet, Mezun Olunan Lise, Annenin-Babanın Eğitim Durumu, Ailenin Gelir Durumu, Çalınan Çalgı ve Kazanma Durumu Değişkenlerine Göre Dağılımları

		N	%
Cinsiyet	Erkek	134	52,5
	Kız	121	47,5
Yaş	16-20	203	79,6
	21 ve üzeri	52	20,4
Mezun Olunan Lise	Genel Lise	151	59,2
	Güzel Sanatlar Lisesi	104	40,8
Annenin Eğitim Durumu	Okumaz-yazmaz	5	2,0
	Okur-yazar	9	3,5
	İlkokul	84	32,9
	Ortaokul	36	14,1
	Lise	79	31,0
	Üniversite	42	16,5
Babanın Eğitim Durumu	İlkokul	54	21,2
	Ortaokul	44	17,3
	Lise	83	32,5
	Üniversite	74	29,0
Ailenin Gelir Durumu	1000 TL altı	87	34,1
	1000-2000 TL arası	126	49,4
	2000 TL'den fazla	42	16,5
Çalınan Çalgı	Piyano	59	23,1
	Keman	53	20,8

	Bağlama	34	13,3
	Flüt	54	21,2
	Diğer	55	21,6
Kazanma-Kazanmama	Kazanan	30	11,8
Durumu	Kazanamayan	225	88,2

Tablo 2'de de görüldüğü gibi çalışma grubunun % 52,5'i erkek, % 47,5'si kız öğrencidir. Çalışma grubunun yaşları 16-20 arası, 21 ve yukarısı olarak iki grup halinde gruplandırıldığında; 16-20 yaş grubunda 203 (% 79,6) kişi, 21 ve yukarısı grubunda 52 (%20,4) kişi olduğu bulunmuştur. Mezun olunan lise türüne bakıldığında,%59,2'si genel liselerden, %40,8'i ise güzel sanatlar liselerinden mezun olmuşlardır. Çalışma grubunun annelerinin eğitim durumları şu şekilde dağılım göstermiştir; %2'si okumaz-yazmaz, %3,5'i okur-yazar, %32,9'u ilkokul, %14,1'i ortaokul, %31'i lise, %16,5'i lise mezunudur. Babaların eğitim durumları ise %21,2'si ilkokul, %17,3'ü ortaokul, %32,5'i lise, %29'u lise mezunu olarak saptanmıştır. Ailelerin gelir düzeylerine bakıldığında %34,1'inin 1000 TL altında, %49,4'ünün 1000TL - 2000 TL arasında, %16,5'inin ise 2000TL den fazla aylık gelire sahip olduğu tespit edilmiştir. Çalışma grubunun Müzik Giriş/Özel Yetenek Sınavı'na girerken çalmış oldukları çalgılar şöyle dağılım göstermiştir; %23,1'i piyano, %20,8'i keman, %13,3'ü bağlama, %21,2 si flüt, %21,6'sıda diğer çalgı çeşitlerini çalarak sınava girmişlerdir. Sınava giren 255 adayın (30 kişisi) %11,8'si sınava kazanmış, (225 kişisi) %88,2 kazanamamıştır.

1. Çalışma Grubunun Cinsiyetlerine Göre Kaygı Düzeyleri

Çalışma grubunun cinsiyetlerine göre kaygı düzeyi puanları arasında fark olup olmadığına t-testi ile bakılmıştır. Bu verilere ait t- testi sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Çalışma Grubunun Cinsiyetlerine Göre Kaygı Düzeyi Puanlarının Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Kız	134	40,82	9,60	253	2,68	.008
Erkek	121	37,61	9,48			

* P<.05

Çalışma grubunun cinsiyetlerine göre kaygı düzeyi puanları arasında fark olup olmadığını gösteren analiz sonucu incelendiğinde kız ve erkek öğrencilerin kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Kız öğrencilerin kaygı düzeylerinin ($\bar{X} = 40,82$) erkek öğrencilerin kaygı

düzeylerinden ($\bar{X}= 37,61$) daha yüksek olduğu tespit edilmiştir [$t_{(253)}=2,68$, $p <.05$]. Bir diğer ifadeyle sınav sırasında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha kaygılı oldukları söylenebilir.

2. Çalışma Grubunun Yaşlarına Göre Kaygı Düzeyleri

Çalışma grubunun yaşlarına göre kaygı düzeyi puanları arasında fark olup olmadığına t-testi ile bakılmıştır. Bu verilere ait t- testi sonuçları Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Çalışma Grubunun Yaşlarına Göre Kaygı Düzeyi Puanlarının Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Yaş	N	\bar{X}	S	sd	t	p
16-20	203	39,73	9,83	253	1,430	.154
21+	52	37,60	8,81			

Çalışma grubunun kaygı algıları yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t_{(253)}=1,430$, $p >.05$]. Dolayısıyla 16-20 yaş ve arasında olan öğrencilerin kaygı düzeyleri ($\bar{X} = 39,73$) ile 21 yaş ve üzeri olan öğrencilerin kaygı düzeyleri ($\bar{X} = 37,60$) arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Bu durum, müzik eğitimi özel yetenek sınavına her yaşta adayın başvurabilmesi ve bu adayların farklı düzeylerde müzik yeteneğine ve eğitimine sahip olması, kaygı düzeylerinin yaşa göre farklılaşma oranını azalttığı şeklinde yorumlanabilir. Yaş ile Müzik Eğitimi Giriş/Özel Yetenek Sınavı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Müzik yeteneği ve eğitim düzeyi adayın hazır bulunuşluk düzeyini ve buna ilişkin olarak da kaygı düzeyini etkilemektedir fakat her yaştan farklı düzeyde yeteneğe ve dolayısıyla bu yeteneğe bağlı farklı düzeyde kaygıya sahip insan olabilir.

3. Çalışma Grubunun Mezun Oldukları Liseye Göre Kaygı Düzeyleri

Çalışma grubunun mezun oldukları liseye göre kaygı düzeyi puanları arasında fark olup olmadığına t-testi ile bakılmıştır. Bu verilere ait t- testi sonuçları Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. Çalışma Grubunun Mezun Oldukları Liseye Göre Kaygı Düzeyi Puanlarının Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Mezun Olunan Lise	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Genel Lise	151	39,75	9,78	253	,902	.368
Güzel Sanatlar Lisesi	104	38,64	9,47			

Çalışma grubunun kaygı algıları mezun oldukları liseye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t_{(253)}=,902$, $p > .05$]. Genel lise mezunu olan öğrencilerin kaygı düzeyi ($\bar{X} = 39,75$) ile güzel sanatlar lisesi mezunu öğrencilerin kaygı düzeyleri ($\bar{X} = 38,64$) arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Bilimsel olarak bireyin hazır bulunuşluk düzeyi, kaygı düzeylerine etki etmektedir bu bağlamda, güzel sanatlar liselerinden mezun olan öğrencilerin, genel liselerden mezun olan öğrencilere göre hazır bulunuşluk düzeyleri daha iyi olmalı ve kaygı düzeyleri daha düşük beklenmelidir. Bu sonuçlara göre her iki grup arasında kaygı düzeylerinde anlamlı farklılığın olmaması, güzel sanatlar liselerinin müzik eğitiminin niteliği açısından homojenlik göstermediği ve dolayısıyla bu liselerden mezun olan öğrenciler ile özel müzik dershanelerinin ya da özel müzik eğitimcilerinin yetiştirdikleri öğrenciler arasında niteliksel farklılığın da oluşmadığı şeklinde yorumlanabilir.

4. Çalışma Grubunun Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Kaygı Düzeyleri

Çalışma grubunun annelerinin eğitim durumuna göre kaygı düzeyi puanları arasında fark olup olmadığına Kruskal Wallis H testi ile bakılmıştır. Bu teste ait sonuçlar Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Çalışma Grubunun Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Kaygı Düzeylerine İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Annelerin Eğitim Durumu	N	Sıra Ortalaması	Sd	$\chi^2_{(4)}$	p
Okur-Yazar	14	133,139	4	1,029	
İlkokul	84	126,98			
Ortaokul	36	135,33			.905
Lise	79	129,30			
Üniversite	42	119,51			

Tablo 5'de sunulan Kruskal Wallis H Testi sonuçları incelendiğinde, öğrencilerin kaygı düzeyleri annelerinin eğitim durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır [$\chi^2_{(4)} = 1,029$, $p > .05$].

Bilimsel olarak ebeveynlerin tutumları ve kaygılı bir yapıda oluşları kişilerin çocukluktan itibaren karakterlerine yansımakta ve kaygılı bir insan olup olmamalarını etkilemektedir (Gençtan, 1989). Fakat bu çalışma da, üniversite düzeyinde bulunan adayların, genellikle yetenek gerektiren alanlara kişisel olarak

karar verme özgürlüklerinin daha fazla olduğu düşünülürse, annelerinin eğitim düzeylerinin kendilerinin kaygı düzeylerini etkilemediği şeklinde yorumlanabilir.

5. Çalışma Grubunun Babalarının Eğitim Durumuna Göre Kaygı Düzeyleri

Çalışma grubunun babalarının eğitim durumuna göre kaygı düzeyi puanları arasında fark olup olmadığına varyans analizi ile bakılmıştır. Bu verilere ait varyans analizi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Çalışma Grubunun Babaların Eğitim Durumuna Göre Kaygı Düzeylerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Babanın Eğitim Durumu	N	\bar{X}	S	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	p
İlkokul	54	39,39	9,83	196,109	3	65,370	,698	.554
Ortaokul	44	40,36	8,39					
Lise	83	39,83	10,06					
Üniversite	74	38,01	9,83					

Çalışma grubunun kaygı algıları babalarının eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$F_{(3-251)} = ,698$, $p > .05$]. Bu sonuçlara göre, yukarıda anneler için dile getirilen yorumun burada da geçerli olduğunu söyleyebiliriz.

Anne- baba eğitim durumu öğrencilerin gelecek konusundaki kaygılarını önemli ölçüde etkiler. Bu bağlamda adaylar için meslek kazanma ve geleceğini güvence altına alma açılarından önemli olan Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Giriş/Özel Yetenek Sınavı'nın da öğrencini kaygısı üzerinde etkisi vardır. Fakat bu çalışmadan elde edilen bulgular sonucunda, anne-baba eğitim durumunun adayların kaygı düzeylerinde anlamlı farklılıklar yaratmadığı söylenebilir.

6. Çalışma Grubunun Ailelerinin Gelir Düzeylerine Göre Kaygı Düzeyi

Çalışma grubunun ailelerinin gelir düzeylerine göre kaygı düzeyi puanları arasında fark olup olmadığına tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile bakılmıştır. Bu verilere ait varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Çalışma Grubunun Ailelerinin Gelir Düzeyine Göre Kaygı Düzeylerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Gelir Düzeyi	N	\bar{X}	S	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	p
(1)1000 TL altı	87	40,6	10,13	384,00	2	192,00	2,076	.128
(2)1000-2000 TL arası	126	39,2	9,65	23309,75	252	92,50		

(3)2000 TL'den fazla 42 36,9 8,30

Çalışma grubunun ailelerinin ekonomik durumlarına göre kaygı düzeyleri; Tablo 7'de görüldüğü üzere yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, farklı gelir düzeyinden gelen adayların sınav kaygıları geldikleri gelir düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. [$F_{(2-252)} = 2,076$, $p > .05$]. Diğer bir ifadeyle öğrencilerin kaygı düzeyleri ile ailelerinin aylık gelir düzeyleri arasında bir ilişki bulunmamaktadır. Ancak gelir düzeyi 1000 TL altı olanların kaygı düzeyleri ($\bar{X} = 40,60$), 2000 TL ve üzeri olanların ($\bar{X} = 36,43$) kaygı düzeylerinden görece daha yüksek olduğu görülmektedir. Ancak bu durum istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Hem Müzik Giriş / Özel Yetenek Sınavlarına hazırlanmak hem de yaşam içinde amatör olarak müzik eğitime başlamak, aileler için az olmayan maliyetler gerektirmektedir. Bu sebeple aileleri düşük gelir düzeyine sahip öğrencilerin, o zamana kadar alabildikleri müzik eğitimleri ya da Müzik Giriş/Özel Yetenek Sınavlarına hazırlıkları yetersiz ya da almamış olabilir. Bu bağlamda Müzik Giriş/Özel Yetenek Sınavlarına, sadece doğal yeteneği ile giren öğrencilerde sınav sistemine karşı hazırlıksızlık ve yeterli bilince sahip olamama, kaygı düzeylerinin artmasına etki edebilir. Fakat bu çalışmada aile gelir durumları düşük öğrencilerin sınav kaygılarının yüksek olması beklenirken, çalışma grubunun ailelerinin gelir durumlarına göre, sınav kaygıları arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür.

7. Çalışma Grubunun Sınavda Çaldıkları Çalgıya Göre Kaygı Düzeyi

Çalışma grubunun sınavda çaldıkları çalgıya göre kaygı düzeyi puanları arasında fark olup olmadığına tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile bakılmıştır. Bu verilere ait varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Çalışma Grubunun Sınavda Çaldıkları Çalgıya Göre Kaygı Düzeylerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Çalgı	N	\bar{X}	S	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	p
Piyano	59	40,85	10,02	587,71	4	146,93	1,590	.178
Keman	53	39,43	10,03	23106,04	250	92,42		
Bağlama	34	37,38	8,68					
Flüt	54	40,70	10,43					
Diğer	55	37,32	8,39					

Çalışma grubunun kaygı algıları, sınavda çaldıkları çalgılara göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$F_{(4-250)} = 1,590$, $p > .05$]. Sınavda çalınan çalgılar piyano, keman, bağlama, flüt ve diğer olmak üzere 5 grupta toplanmıştır. Çalgı

sadece ikinci aşamada çalınmakta ve alınan çalgı puanının %20 si sınav başarı puanına dâhil edilmektedir. Bu oranın düşüklüğü sınava giren öğrencilerin çalınan çalgının çeşidine göre, kaygı düzeylerinde farklılık yaratmadığı şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca hangi çalgı çalınırsa çalınısın her çalgının yüksek seviyede çalma becerisi mevcuttur, bu da kişiye cesaret ve özgüven verecektir dolaylı olarak kaygı düzeyini de azaltacaktır. Bu bağlamda, kaygı düzeyinin farklılaşmasının çalgı çeşidi ile değil çalgıyı çalma becerisi ile doğru orantılı olduğunu söyleyebiliriz.

8. Çalışma Grubunun Müzik Eğitimi Giriş /Özel Yetenek Sınavını Kazanma Durumuna Göre Kaygı Düzeyleri

Çalışma grubunun Müzik Eğitimi Giriş/Özel Yetenek Sınavını kazanma durumuna göre kaygı düzeyleri arasında fark olup olmadığına Mann-Whitney U-testi analizi ile bakılmıştır. Bu verilere ait analiz sonuçları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Çalışma Grubunun Kazanma Kazanmama Durumuna Göre Kaygı Düzeylerine İlişkin Mann-Whitney U-Testi Sonuçları

Kazanma Durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Kazanan	30	102,92	3087,50	2622,5	.047
Kazanamayan	225	131,34	29552,50		

Tablo 9'da da görüldüğü gibi Müzik Eğitimi Giriş/Özel Yetenek Sınavına katılan öğrencilerden kazananlar ile kazanamayanların kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U = 2622,5, p < .05$).

Sınavı kazanamayan adayların kaygı düzeyleri, sınavı kazananlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda kazanamayan öğrencilerin kazananlara göre hazır bulunuşluk düzeylerinin yetersizliği, kendine güven eksikliğini doğurmakta bu da dolayısıyla sınava karşı kaygı düzeylerini yükseltmektedir. Bu bilimsel açıdan beklenen bir sonuçtur. Çünkü başarısızlık ve yetersizlik kaygı düzeyini artıran etmenlerdir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu bölümde araştırma bulguları, bulgular bölümündeki sıraya göre tartışılarak yorumlanmıştır. Kız öğrencilerin kaygı düzeyleri ile erkek öğrencilerin kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark gözlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bu bulgular daha önce yapılan araştırma bulgularını (Bozkurt, 2004; Ergür, 2004; Erözkan 2003; Alisinaoğlu ve Ulutaş,2000; Rosenthal ve Schreiner, 2000; Surtees ve arkadaşları, 2002) destekler niteliktedir.

Kızlar geleneksel toplumlarda toplumsal değerlere bağlı olarak daha fazla baskı altına alınmaktadır. Çevreden çekinmeleri, kendi öz güçlerine güvenmemeleri ve ebeveynlerin baskısı söz konusudur. Günlük hayatta görüldüğü gibi erkek ve kızların yaşantıları arasında fark vardır. Erkekler toplumun değerleri

doğrultusunda daha serbest bir yaşam sürerken, kızlar ise baskı altına alınmaktadır. Bu da kızları rahatsız etmekte ve bazı haklarının ellerinden alındığını hissettirmektedir. Ayrıca erkekler için normal olarak değerlendirilenler kızlar için tabu olabilmektedir. Bu nedenle, erkeklerin toplumdan aldıkları yaşam doyumunun kızlara oranla daha fazla olabileceği gibi kızların yaşadıkları yabancılaşmanın, sıkıntıların ve engellemelerin o oranda fazla olacağı beklenebilir. Kaygı ile cinsiyet arasındaki ilişkilere yönelik araştırmalarda psikiyatrik örneklemeler alındığında, kadınlarda kaygı düzeyinin, erkeklere kıyasla daha yüksek olduğu (Gençtan, 1993; Öner ve Le Compte, 1998; Bozkurt, 2004) tespit edilmiştir.

Öğrencilerin yaş düzeylerine göre kaygı düzeyleri arasında anlamlı fark olmadığı görülmektedir. Bu da müzik yeteneğinin yaşa bağlı olmadığı ve her yaşta insanın iyi bir müzik eğitimine ve yeteneğine sahip olabileceği ihtimali nedeniyle kaygı düzeylerini etkilemediği şeklinde yorumlanabilir.

Mezun olunan liselere göre kaygı düzeyleri arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir. Güzel Sanatlar Liselerinin Müzik Bölümlerinden mezun olan öğrencilerin kaygı düzeyleri daha az beklenirken genel liselerde mezun olan öğrencilerle aralarında anlamlı bir farklılık oluşmamıştır. Türkiye’de var olan Güzel Sanatlar Liselerinin eğitim niteliği açısından homojen bir yapıda olmaması müzik özel yetenek sınavına karşı bilinç ve özgüveni etkileyemediğini düşündürmektedir. Aynı zaman da sınava giren adayların yarısından fazlasının genel liselerden mezun olması aradaki kaygı düzeylerinde farklılık ortaya çıkarmamış olabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin anne ve babalarının eğitim düzeyleri ile öğrencilerin kaygı düzeyleri arasında anlamlı fark saptanmamıştır. Bu da bize gençlerin müzik ile ilişkilerinde kendi öznel tutumlarının daha önemli olduğu ve daha özgür hareket ettiklerini düşündürmektedir.

Ailenin gelir düzeyleri ile öğrencilerin kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu durum ailelerinin gelir düzeyi ile sınav kaygıları arasında bir ilişkinin olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Ancak ilgili tabloya bakıldığında gelir düzeyi yüksek çocuklardaki sınav kaygısının, gelir düzeyi düşü olan öğrencilerin sınav kaygılarından görece düşük olduğu söylenebilir. Literatüre bakıldığında, aile gelir düzeyi ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin farklı sonuçlarla tespit edildiği görülmektedir. Zeidner ve Safir (1989) de çalışmalarında aile gelir düzeyleri ile sınav kaygısı arasında anlamlı bir ilişki bulamamışlardır. Varol (1990)’a göre de gelir düzeyi düşük ve orta olan öğrencilerin kaygı düzeyleri yüksektir. Çalışmasında bu durumun; öğrencilerin ihtiyaçlarının yeterince karşılanmamış olması nedeniyle doyumsuzluk, eksiklik ve güvensizlik duyguları içinde olması ile açıklanabileceğini iddia etmiştir.

Müzik Giriş/Özel Yetenek Sınavına giren öğrencilerin kaygı düzeyleri sınavda çaldıkları çalgıya göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Müzik Giriş/Özel Yetenek Sınavında çalgı puanının diğer sınavan yeteneklerle beraber toplamda sadece %20'lik bir dilimi kapsamasının, öğrencilerin kaygı düzeylerinde anlamlı farklılık yaratmadığı söylenebilir. Ayrıca kaygı düzeyinin farklılaşmasının çalgı çeşidi ile değil çalgıyı çalma becerisi ile doğru orantılı olduğunu söyleyebiliriz.

Araştırmada sınavı kazanan öğrenciler ile kazanamayan öğrenciler arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Sınavı kazanamayan öğrencilerin kaygı düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. Kazanan öğrenciler sınavda başarılı olan öğrencilerdir dolayısıyla başarı düzeyine göre kaygı düzeyinin değiştiği söylenebilir.

Başarı düzeyi arttıkça kaygı düzeyi azalmaktadır. Öğrencilerin müziksel yetenek olarak kendilerini yetersiz hissetmeleri, ruh sağlıklarına olumsuz bir etki yapabilir. Bu sonuç, öğrencilerin başarısızlıktan dolayı doyum sağlayamamaları, güvenlerini kaybetmeleri gibi nedenlerle açıklanabilir (Varol, 1990). Daha önce yapılan çalışmalarda da başarı düzeyine göre kaygı düzeyinin değiştiği saptanmıştır (Surtess ve arkadaşları, 2002; Alisinaoğlu ve Ulutaş, 2000; Varol, 1990; Batlaş, 1988).

Araştırmada çıkan bu bulgular ışığında; Müzik/Giriş Özel Yetenek Sınavına giren aday öğrencilerin kaygı düzeyleri ile onların çeşitli durumları arasında bir ilişki bulunduğu; bunlardan özellikle cinsiyet, gelir düzeyi ve başarı durumlarının, onların kaygı düzeyleri üzerinde önemli rol oynadığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca adayların genel olarak kaygı düzeyleri orta düzeyde saptanmıştır.

Araştırmamızın bu sonuçlarına dayanarak; öğrencilerin kaygı düzeylerinin genel anlamda orta seviyede olması istenen bir durumdur. Kaygıyı yok etmenin neredeyse olanaksız olduğu ve asgari düzeyde kaygının da kişiyi motive ederek yararlı olabileceği varsayıldığında, sadece kaygıyı artırıcı bazı değişkenler doğrultusunda onu en aza indirmek için çareler aramak daha yerinde olacaktır. Müzik yeteneğine ilişkin sınavların, yazılı sınavlardan daha çok fiziksel yönü vardır. Öğrencilerin kaygı düzeylerini asgari düzeye indirme de özellikle müzik performansına dönük birtakım yöntemler vardır ki bunların daha çok müzik performansının yarattığı bilişsel ve fiziksel kaygı artışlarına karşı kullanılması önerilmektedir. Bunlar, aerobik, yoga, meditasyon, Feldenkrais metodu, Alexander tekniği, biyoenerji, rolfining gibi yöntem ve tekniklerdir.

KAYNAKÇA

Alisinaoğlu, F. ve İ. Ulutaş, (2000). "Çocuklarda Kaygı ve Bunu Etkileyen Etmenler." *Milli Eğitim Dergisi*, 145, 15-19

Batlaş, A. ve Z. Batlaş, (2002). *Stres ve Başa Çıkma Yolları*.(1.Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

- Batlaş, A.** (1988). *Kaygı Düzeyi Açısından Okullar Arası Farklar. XXII. Ulusal Psikiyatri ve Nöroloji Bilimler Kongresi Bilimsel Çalışmaları.* İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Blankstein, K. R., Halsall, J., Williams, M. ve Winkworth, G.** (1997). *Dimensions of Perfectionism and Cumulative Grade Point Average. Unpublished Raw Data.*
- Bozkurt, N.** (2004). "Bir Grup Üniversite Öğrencisinin Depresyon ve Kaygı Düzeyleri ile Çeşitli Değişkenler Arasındaki İlişkiler." *Eğitim ve Bilim.* Cilt 29, 133, 52-59.
- Börü, A.** (2000). *Üniversite Giriş Sınavlarında Öğrencilerin Yaşadığı Kaygı ve Nedenleri.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Cüceloğlu, D.** (1998). *İnsan ve Davranış.* (8. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Ergür, D. O.** (2004). "Yabancı Dil Öğrenimi Sürecinde Kaygı." *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 26, 48-53
- Erkan, S.** (1991). *Sınav Kaygısının Öğrenci Seçme Sınavı Başarısı İle İlişkisi.* Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erözkan, A.** (2003). *Üniversite Öğrencilerin Kaygı Sınav Kaygısı Başa Çıkma Davranışları. VII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Bildiri Özetleri.* Malatya: İnönü Üniversitesi Yayınları.
- Gençtan, E.** (1989). *Çağdaş Yaşam ve Normal Dışı Davranışlar.* (7. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Gençtan, E.** (1993). *Psikanaliz ve Sonrası.* (5.Baskı). Ankara: Remzi Kitabevi.
- Hill, K. T. & Sarason, S.B.** (1966). *The Relation of Test Anxiety and Defensiveness to Intelligence, and School Performance, Over Elementary School Years. A Futjer Konitudional Study. Monographs of The Society for Research,* 58, 47-77.
- Karasar, N.** (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* (14.Baskı). İstanbul: Nobel Yayınları.
- Köknel, Ö.** (1987). *Kaygı Çağında Stres.* (1.Baskı). İstanbul: Altın Kitaplar Matbaası.
- Köknel, Ö.** (1985). *Kaygıdan Mutluluğa Kişilik.* (1.Baskı). İstanbul: Altın Kitaplar Matbaası.
- Öner, N.** (1990). *Sınav Kaygısı Envanteri El Kitabı.* (1. Baskı). İstanbul: Yöret Vakfı Yayını.

- Öner, N. ve Le Compte, A.** (1998). *Sürekli Durumluk/ Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı*. (2. Baskı). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Özer, A. K.** (2008). *Kaygı/Sınama Duygusuyla Baş Edebilme*. (1. Baskı). İstanbul: Varlık Yayınları.
- Rosenthal, B. S. ve Schreiner, A. C.** (2000). Prevalence of Psychological Symptoms Among Undergraduate Students in an Ethnically Diverse Urban Public College. *Journal of American College Health*. 49 (1):12-18
- Surtess, P. G., Wainwrighta, NWJ., ve Pharoah, PDP.** (2002). Psychosocial Factors and Sex Differences in High Academic Attainment at Cambirdge University. *Oxford Review of Education*. 28 (1): 21-38.
- Spielberger, C. D., Morris, L. W. ve Liebert, R. M.** (1968). Cognitive and Emotinal Compenents of Test Anxiety Temporal Factors. *Psychological Reports*, 5, 179-186.
- Schwarzer, R.** (1988). Worry and Emotionality as Seperate Componenets in Test Anxiety. *International Review of Applied Psychology*, 33, 205-220.
- Varol, Ş.** (1990). *Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Kaygılarını Etkileyen Etmeler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Vester, F.** (1997). *Düşünmek Öğrenmek, Unutmak*. (4. Baskı). Çeviren: A. Arıtan. İstanbul: Arıtan Yayınevi.
- Yanbastı, G.** (1990). *Kişilik Kuramları*. (No: 53). İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Zeidner, M. ve Safir, M.P.** (1989). Cognitions Of Test-Anxious Children. *Journal Of Consulting And Clinical Psychology*, 51, 526-534.

**EXAMINING ANXIETY LEVEL OF CANDIDATE FOR PRIVATE
APTITUDE/ENTRANCE TEST OF DEPARTMENT OF MUSIC EDUCATION
ACCORDING TO VARIOUS VARIABLES
EXTENDED ABSTRACT**

Test anxiety is a current issue intensively felt by students at different levels of education and it entails a lot of problems. Test anxiety expresses anxiety level of students during exam preparation process and its causes. Dealing successfully with anxiety during exam preparation process also relates to doing well in the examination.

In Turkey, test anxiety felt by candidates for the university entrance exam, which determines their future is similarly observed for private aptitude/entrance test of department of music education. The latter is the interest of the present study and an important stage which decides occupations, social status, job opportunities and income levels of individuals.

The aim of the present study is to examine how anxiety levels of candidates for private aptitude/entrance test of department of music education are affected according to the following variables: gender, age, high school graduation, parents' educational background, and family income level, instruments played and the examination results (failed or passed).

The study sample consists of totally 255 (134 male, 121 female) candidates for private aptitude/entrance test of department of music education of Samsun Ondokuz Mayıs University during the 2008-2009 academic year. "Personal Data Collection Form", "Test Anxiety Inventory" (Öner, 1990) and "Ondokuz Mayıs University, Fine Arts Education Department, the 2008/2009 Academic Year Private Aptitude/Entrance Test of Music Education" were used as data collection tools in the study. t-test was used to determine anxiety levels of the candidates according to gender, age and high school graduation; one-way variance analysis (ANOVA) was used to determine anxiety levels of the candidates according to family income level, fathers' educational background, and musical instruments played in the examination; Kruskal-Wallis H test was used to determine anxiety levels of the candidates according to mothers' educational background and Mann-Whitney U test was used to determine anxiety levels of the candidates according to the examination results (failed or passed).

As a result of the findings obtained from the study, it was shown that anxiety levels of the candidates differed according to gender and the examination results (failed or passed). Anxiety levels did not differ according to high school graduation, age, parents' educational background, family income level or musical instruments played.

Based on the results of the study, it might be suggested that maintaining moderate anxiety levels is generally desired. When we consider the fact that completely getting rid of anxiety is almost impossible and a minimum anxiety level could be motivating for individuals, finding remedies to minimize anxiety being aware of the anxiety-increasing variables is the best to do. Examinations of musical skills are rather physical than written examinations. There are certain methods to minimize anxiety levels of students, particularly during musical performances. They are advised to use against cognitive and physical anxiety increases caused by musical performances. These are methods and techniques such as aerobics, yoga, meditation, the Feldenkrais method, the Alexander technique, bio-energy, and rolfing.

Keywords: Music education, Concern level, Test anxiety.